

Odvodnica

Merila in risala:
Srečko Vidic in Borivoj Ladišič

avgust 2015

10 m

Prerez

Tloris

50 m

100 m

134 m

150 m

Frdamane stopnice

Zverjaščev prehod

WC dvorana

Predor Markovec

Odvodnica

Srečko Vidic

Zgodba o razmeroma kratkem, a pestrem raziskovanju jame Odvodnica se začne januarja 2015. Mrzla zima in dejstvo, da je bilo na Poljanski gori veliko snega, sta botrovala temu, da se je razkril vhod v jamo. Pravzaprav je bil vhod viden že vsa leta prej, le pozornosti nismo nikdar posvečali navadnemu obcestnemu jašku. Ja, jašek kot jašek, ki odvaja vodo, kakršnih je posejanih še nešteto naokoli. Ničkolikokrat smo se peljali mimo, a nikoli posumili, da se lahko spodaj kaj nahaja oz. se odpira kar 148 metrov globoko brezno. Zato pa je namesto nas pozoren na omenjeno odprtino postal domačin iz Podgore, ki se mu je zdel zelo nenavaden visok oblak dima in sopare, ki se je valil iz obcestne luknje. Presenečenje je bilo še toliko večje, ko cev ni imela dna in je kamen kar zažvižgal navzdol. Novica je še isti dan pricurljala do mene in tako se je začelo razburljivo raziskovanje neznanega.

Prva sva se skozi neobičajen vhod zrinila z Borivojem. Previdno in počasi, kajti vhodni del je bil precej nestabilen, z nekaj zagozdenimi kamni, ki jih je skupaj držala le še omenjena betonska cev. Pa tudi ta je bila v slabem stanju. Z veliko mero previdnosti sva nadaljevala do dna vhodnega brezna, kjer se je na globini 15 metrov, obkrožena z lepljivim blatom, nakazovala majhna odprtina, ki bi lahko pomenila nadaljevanje. Jamski globinomer je potrdil najino domnevo in po odkopavanju ter spustu po blatni drsalnici sva dosegla polico nad 20-metrskim breznom. Tu se konfiguracija jame spremeni. Blato izgine, tega nadomesti sprana in čista skala. Sledi spust do dna novega brezna. Globina 35 metrov. Vidnega nadaljevanja ni. Voda pronica skozi ozke razpoke, kamor bi se stežka splazila še miš. V enem koncu dvorane začutim rahel prepih. Navkljub motečemu pršenju vode odvalim nekaj zagozdenih kamnov in pokaže se pot navzdol. Jama torej gre!

V dneh, ki so sledili, je pritisnila odjuga. Od 35 metrov navzdol je zalivalo kot sredi monsunskega obdobja. Z raziskavami je bilo treba nekoliko počakati. Naposled je sneg pobralo, spomladanska sapica je zemljo osušila in jama je bila godna za nadaljnje raziskave. Na drugi akciji, ki je sledila, sva z Borivojem dosegla 55 metrov globine. Tu nama je napredovanje preprečila neprehodna ožina. Na najino veselje, predvsem moje, je za ožino kamen padel precej globoko. Kaj zdaj? Širimo, ali zaključimo? Odločim se za širjenje in teden dni pozneje povabim k tlaki Šinija. Kamniti roglji pod težkimi udarci macole in špice v nekem trenutku popustijo in jama naju spusti naprej. Izogibajoč se pršču vode, kolikor je bilo mogoče, sva se spustila kakih 17 metrov nižje. Prvotno navdušenje je hitro splahnelo, kajti kazalo je, da od tu naprej ne bo več šlo. Jama se je sicer nadaljevala, a je bilo vse skupaj obupno ozko. Rešitev se je nahajala nekaj metrov višje v obliki obhoda, kjer se mi je uspelo stlačiti skozi zasigano ožino na drugo stran meandra, v od vode popolnoma sprano dvorano. Od tu se potem ni bilo

Vhod v jamo. FOTO SREČKO VIDIC

težko spustiti nadaljnjih 10 metrov v novo prostorno brezno. Vrvi je zmanjkalo in nadaljeval sem prosto po nekakšnih zasiganih toboganih. Ker naklon ni presegel 60 stopinj, je bilo to izvedljivo. Po približno 15 metrov strmega spusta ponovno zelo ozek, nekoliko spuščajoč se rov in navidezen konec jame.

Res je slabo kazalo, a le po nekaj udarcih z macolo je meander presenetljivo postal prehodni. Zrnil sem se nekaj metrov in obstal nad praznino. Vrgel sem dva ali tri kamne, ki so bili pri roki in ocenil, da gre vsaj še 20 metrov navzdol. Evo, pa je vrag vzel šalo, sem si mislil. Po eni strani neizmerno veselje, da jama gre, po drugi pa sladke skrbi v smislu iskanja ekipe za nadaljnje delo v sedaj že kar globoki in zahtevni jami. K sreči sta se

v kratkem času vabilu odzvala Tom in Anže. Mi je odleglo, kajti njune izkušnje in veliko ur, ki smo jih preživeli do tedaj skupaj, me je navdajalo z upanjem, da bomo jami vsekakor prišli do dna.

»Sledimo vodi na poti v neznano. Stopnja za stopnjo, skok za skokom. Ista ekipa, kot že velikokrat, podobno razpoloženje. Jama nas spušča vse globlje in globlje. Vsake toliko se razširi in naslednji hip spet zoži. Skale so zlizane, kar priča o moči vode. V napetem pričakovanju, kaj bo za naslednjim ovinkom, počasi grizemo navzdol. Meander, nova stopnja, meander ... Kar nekoliko ponavljajoče se. Stopnje so kratke, tako da nekatere prosto splezamo. Sem ter tja prečimo plitve kotanje z ujeto vodo. Te v večni temi delujejo mirno in spokojno. V nekem momentu se rov toliko zoži, da le stežka napredujemo. Takrat enoličnost gibov nekoliko popusti.«

Takšne in podobne misli ter občutki so se nam pletli po glavi na naslednji akciji, na kateri smo dosegli globino 116 metrov. Na tej točki smo žal spoznali, da je to slepa dvorana (pozneje poimenovana WC dvorana) in da se bo treba vrniti 10 metrov više do križišča z meandrom, kamor se steka glavna voda. Meander pa je bil, kot je zadnje čase že stalnica, spet preozek. Ocenili smo, da je neprehodnega približno 5 metrov, na kar se razširi in prevesi navzdol. Pojavil se je problem, ker je bil začetek delovišča neposredno pod slapom. Za nameček se je voda kakšen meter nad tlemi odbila od skalne izbokline in se razpršila po vsej dvorani. »Super, še to,« smo si rekli. Vseeno smo se prisilili k delu, a kmalu odnehali, kajti mokrota in posledično mraz sta se začela plaziti od vsepovsod. Tudi napeta ponjava nad našimi glavami ni kaj prida pomagala, kajti ko si enkrat moker, je veselja konec.

Minil je teden ali dva in s Tomom sva bila spet spodaj. Tokrat je bilo vode bistveno manj in delo nama je v nadaljevanju šlo dobro od rok. Suvereno sva se pomikala globlje in dalje in že kar sanjala kanjon z navpičnimi jaški na oni strani. Zverjašček prehod,

kot sva ga poimenovala, se je sicer dobro upiral, a v celoti gledano izgubljal bitko. Podobni udarniški akciji sva v kratkem uprizorila še dvakrat in v poznih popoldanskih urah zadnjega petka v maju zgrizla zadnji problem ter prvič pokukala v neznano. Težko pričakovan trenutek. Previdno sva očistila in opremila prvo stopnjo ter se začela počasi spuščati. Nizu navpičnih jaškov kar ni bilo videti konca in kazalo je že, da bo prej zmanjkalo vrvi, kakor jaškov. Naposled sva vendarle uzrla dno in do tam porabila še zadnje metre vrvi. Bežno sva se razgledala in ugotovila, da pravzaprav stojiva na navideznem dnu, saj gre jama še naprej. Sprva bolj ozko, a se kmalu razširi. Ob zamolklem trušču, ki ga je oddal vržen kamen, sva ocenila, da pade vsaj še 10 metrov. Z akcijo sva tako za tisti dan zaključila. Preteklo je še nekaj vode in sredi junija smo se znova zapodili v jama. Tokrat trije, pridružil se nama je še Anže. Spodaj smo olimpijsko razpoloženi planili nad ožino v prepričanju, da nas bo po hitrem postopku spustila naprej, a se je kmalu izkazalo, da ne bo tako enostavno. Čeprav je bilo neprehodnega vsega slab meter, je bilo zakompliciranih oblik, povrhu vsega pa še obupno zasigano. Smo tolkli in nabijali, a po uri ali dveh ugotovili, da smo praktično še na istem mestu kot na začetku in olimpijski duh je začel počasi plahneti. Le težka smo se sprijaznili, da je ožina resnično komplicirana in da jo premagamo, bo očitno potrebno kar nekaj truda in znoja. Po sedmih urah smo se odločili, da imamo dovolj, pospravili stvari in krenili ven.

V začetku novembra smo se po dolgem času spet odpravili v Odvodnico. Poznalo se je, da smo že uigrana ekipa, delo je lepo steklo. Sprva se je na delovišču skala pomešana s sigo še nekoliko upirala, a se na koncu vendarle vdala. Še nekaj kozmetičnih popravkov in »predor Markovec« je bil naposled prehodan. Za ogled novih delov sva se odločila z Anžetom. Spustila sva se v dve krajši stopnji, potem pa konec, nepreklicen konec. Jama se je zaprla, kar tako, kot bi nekdo tlesknil s prsti in škodoželjno izustil – to je to, dovolj imate. Tom je medtem že pospravil kramo in odbrzel proti površju, midva sva pa še kar strmela v tisto ozko razpoko in se nisva mogla načuditi. Celo leto garanja in potem v zahvalo dobiš to ... V tisto žalost od razpoke sva sicer metala kamenčke v upanju, da bo kateremu uspelo najti pot navzdol, a ni bilo tako. Vse, kar sva slišala, je bil čof v blatno lužo. Pospravila sva še midva in krenila za Tomom. Razočarani pretirano nismo bili, kajti globina 148 metrov le ni tako slaba, da bi vihali nosove. Bilo je vloženeega ogromno truda in prelitega znoja, bile so kletvice, odrgnjeni in potolčeni komolci, da o modricah sploh ne govorim ... A rane se zacelijo, modrice izginejo, lepi trenutki pa ostanejo. In teh je bilo še največ.

Zverjaščekv prehod. FOTO SREČKO VIDIC